

Κίνδυνοι από μια πιθανή έκρηξη πυρκαγιάς στο Δασικό Πάρκο Αγλαντζιάς- Τρόποι πρόληψης και προστασίας του Πάρκου και του Γυμνασίου Αγλαντζιάς

Οι Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον του Γυμνασίου Αγλαντζιάς διερευνήσαμε το θέμα: «Κίνδυνοι από μια πιθανή έκρηξη πυρκαγιάς στο Δασικό Πάρκο Αγλαντζιάς-Τρόποι πρόληψης και προστασίας του Πάρκου και του Γυμνασίου Αγλαντζιάς».

Ο λόγος επιλογής του συγκεκριμένου θέματος είναι το γεγονός ότι το Σχολείο μας βρίσκεται μέσα στο Δασικό Πάρκο. Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό μια πιθανή έκρηξη πυρκαγιάς θα θέσει σε κίνδυνο πέρα από το δάσος και τη ζωή του προσωπικού και των μαθητών/τριών του Σχολείου μας, σχεδόν 500 ανθρώπων που διαβιούν καθημερινά στο Γυμνάσιο Αγλαντζιάς.

*Γυμνάσιο Αγλαντζιάς
Ένα σχολείο μέσα στο δάσος*

Φωτογραφία: Παναγιώτης Πρωτοπαπάς, Γ4

Διαπίστωση του προβλήματος

Η κλιματική αλλαγή που παρατηρείται σε ολόκληρο τον κόσμο είναι αναπόφευκτο να επηρεάζει και την Κύπρο. Σύμφωνα με τον ερευνητή του Eastern Mediterranean Middle East-Climate and Atmosphere Research Center (EMME-CARE) του Ινστιτούτου Κύπρου κ. Γιώργο Ζίττη¹ οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ανατολική Μεσόγειο είναι

ήδη σημαντικές και αισθητές. Η περιοχή μας έχει χαρακτηριστεί ως μια από τις πιο ευάλωτες στην κλιματική αλλαγή περιοχές του πλανήτη, κυρίως όσον αφορά την επικράτηση θερμότερων και ξηρότερων συνθηκών. Αρχικά παρατηρήθηκε μείωση της βροχόπτωσης και ξηρασία με παρατεταμένες περιόδους ακραίων θερμοκρασιών. Επιπρόσθετα η θερμοκρασία αυξάνεται σε παγκόσμιο επίπεδο 1 °C κάθε σαράντα χρόνια².

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής έχουν επηρεάσει αναπόφευκτα και το Δασικό Πάρκο Αγλαντζιάς. Σύμφωνα με τον Αναπληρωτή Περιφερειακό Δασικό Λειτουργό του Τμήματος Δασών και υπεύθυνο του Πάρκου, κ. Λοΐζο Κωνσταντίνου, το Δασικό Πάρκο Αγλαντζιάς τα τελευταία τρία χρόνια υποφέρει από μαζικές

¹ Διαδικτυακή συνάντηση/συνέντευξη με τον Δρ Γιώργο Ζίττη, ερευνητή στο Κέντρο Αριστείας για την κλιματική αλλαγή και την ατμοσφαιρική έρευνα του Ινστιτούτου Κύπρου. (14/12/21)

² Επίσκεψη και ξενάγηση στα εργαστήρια των μη επανδρωμένων συστημάτων (Drone) του Ινστιτούτου Κύπρου και στο Ερευνητικό Κέντρο για το Κλίμα και την Ατμόσφαιρα και επιτόπιες συνεντεύξεις με τους κυρίους Χρίστο Κελέση και Γιώργο Ζίττη (15/03/22) <https://youtu.be/lnT9znwnWTc>

ξηράνσεις των δέντρων λόγω της κλιματικής αλλαγής αλλά και λόγω της διαφορετικής κατανομής των βροχοπτώσεων μέσα στο έτος. Ο παράγοντας αυτός μαζί με την αυξημένη ανθρώπινη δραστηριότητα στο πάρκο είναι οι δύο βασικοί λόγοι αύξησης των περιστατικών πυρκαγιών στο Δασικό Πάρκο Αγλαντζιάς που φτάνουν τα 3-5 περιστατικά ετησίως.³

Πιθανός κίνδυνος για τους μαθητές και το προσωπικό του Σχολείου

Σε περίπτωση πιθανής πυρκαγιάς οι μαθητές και το προσωπικό θα βρεθούν αντιμέτωποι με σοβαρό κίνδυνο. Η Διεύθυνση του Σχολείου έχει θέσει επανειλημμένως το θέμα στις αρμόδιες αρχές⁴. Ας δούμε αναλυτικά το μέγεθος του κινδύνου:

Υποθετικό σενάριο 1

Η πυρκαγιά έρχεται από τα βόρεια όπου υπάρχει η κεντρική και μοναδική είσοδος/έξοδος για ιδιωτικά οχήματα και μια δεύτερη εναλλακτική είσοδος αποκλειστικά για πυροσβεστικά οχήματα τα οποία θα μπουν στο πάρκο από τη λεωφόρο Αγλαντζιάς. Σύμφωνα με τον κ. Λοΐζο Κωνσταντίνου η διαφυγή του προσωπικού και των μαθητών του Σχολείου θα πρέπει να έχει κατεύθυνση αντίθετη προς τη φορά της πυρκαγιάς και του καπνού³. Άρα θα πρέπει να διαφύγουμε από τη νότια ή δυτική πλευρά από την οποία δεν υπάρχει δίοδος διαφυγής ούτε για οχήματα ούτε για πεζούς. Το πρόβλημα γίνεται ακόμα μεγαλύτερο, αν πολλοί γονείς μαθητών προστρέξουν να παραλάβουν τα παιδιά τους με τα αυτοκίνητά τους από τη μοναδική έξοδο στη βόρεια πλευρά κάτι που θα έχει ως αποτέλεσμα το μπλοκάρισμα της συγκεκριμένης εξόδου. Εάν σε αυτό συνυπολογίσουμε και την πιθανή προσπάθεια μελών του προσωπικού να διαφύγουν με τα ιδιωτικά τους οχήματα τότε το σενάριο φαντάζει τρομακτικό. Η κεντρική, βόρεια είσοδος/έξοδος θα μπλοκαριστεί ολοκληρωτικά τόσο για πεζούς όσο και για τα ασθενοφόρα και τα πυροσβεστικά οχήματα.

Υποθετικό σενάριο 2

Η φωτιά έχει κατεύθυνση από τα ανατολικά. Σύμφωνα με τον κ. Λοΐζο Κωνσταντίνου η ανατολική πλευρά είναι το πιο επικίνδυνο σημείο για το Σχολείο μια και εκεί υπάρχει η πιο πυκνή βλάστηση³. Αυτό σημαίνει ότι θα παρεμποδιστεί η είσοδος πυροσβεστικών στο πάρκο από την είσοδο έκτακτης ανάγκης από την πλευρά της Λεωφόρου Αγλαντζιάς προς το πάρκο. Ταυτόχρονα θα είναι

³ Podcast με τον Αναπληρωτή Περιφερειακό Δασικό Λειτουργό του Τμήματος Δασών και υπεύθυνο του Δασικού Πάρκου Αγλαντζιάς, κ. Λοΐζο Κωνσταντίνου (24/03/22) <https://youtu.be/WPR3KNSkLko>

⁴ Συνάντηση/συνέντευξη με τον Διευθυντή του Γυμνασίου Αγλαντζιάς κ. Πέτρο Μιχαήλ (07/02/22) <https://youtu.be/Gynft72N1fQ>

προβληματική έως αδύνατη η διαφυγή 500 ανθρώπων από τη μικρή νοτιοανατολική έξοδο πεζών πλάτους 1,5m.

Είναι προφανές ότι με βάση τα παραπάνω στοιχεία η διάνοιξη εναλλακτικής εισόδου/εξόδου οχημάτων αλλά και πεζών στη νοτιοδυτική πλευρά του Σχολείου είναι υψίστης σημασίας και προτεραιότητας για τη ζωή και την ασφάλειά μας.

Η Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου συμφωνεί με τα συμπεράσματα της έρευνάς μας

Την Τρίτη, 29 Μαρτίου 2022, η ομάδα των Νέων Δημοσιογράφων συναντήθηκε με δύο λειτουργούς του Τμήματος Πυρασφάλειας της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου, για να συζητήσει τον γενικό σχεδιασμό σε περίπτωση πυρκαγιάς στη βάση αξιολόγησης κινδύνων. Οι κύριοι Σάββας Σιακίδης και Δημήτρης Πίτσιλλος μετά από επιτόπια αξιολόγηση του κινδύνου συμφώνησαν με τα συμπεράσματα των Νέων Δημοσιογράφων και θεώρησαν απαραίτητη τη διάνοιξη μιας εναλλακτικής εισόδου/εξόδου για πυροσβεστικά οχήματα, ασθενοφόρα και πεζούς. Θα προβούν μάλιστα στις απαραίτητες ενέργειες για υλοποίηση της πρότασης αυτής⁵.

Εισηγήσεις για αποτροπή του κινδύνου πυρκαγιάς και των συνεπειών της

Ως «Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον» του Γυμνασίου Αγλαντζιάς προτείνουμε τα εξής:

- Έκδοση δελτίου πρόγνωσης με τη χρήση των δεδομένων του Μετεωρολογικού Σταθμού του Σχολείου.

Στο Σχολείο μας λειτουργεί Μετεωρολογικός Σταθμός οι μετρήσεις του οποίου καταλήγουν μέσα από ένα δορυφορικό σύστημα σε μια οθόνη που βρίσκεται στο γραφείο του Διευθυντή. Οι μετρήσεις αυτές, για τη θερμοκρασία, την υγρασία της ατμόσφαιρας και την κατεύθυνση και ταχύτητα των ανέμων, αναλυμένες με τη φόρμουλα πρόγνωσης κινδύνου που μας παραχώρησαν οι επιστήμονες του EMME CARE⁶ μπορούν να μας δώσουν μια πρόγνωση κινδύνου για πιθανή έκρηξη πυρκαγιάς στην περιοχή του πάρκου. Θα εκδίδουμε καθημερινό δελτίο πρόγνωσης κινδύνου κατά τους μήνες Μάιο και Ιούνιο που λειτουργεί το Σχολείο. Τα στοιχεία αυτά θα είναι διαθέσιμα στους υπόλοιπους φορείς, τον Δήμο Αγλαντζιάς, τη

⁵ Συνάντηση στο Γυμνάσιο Αγλαντζιάς με τους Αξιωματικούς του Τμήματος Πυρασφάλειας της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου, κυρίους Δημήτρη Πίτσιλλο και Σάββα Σιακίδη οι οποίοι προέβησαν σε μελέτη στη βάση αξιολόγησης κινδύνων (29/03/22)

⁶ Επίσκεψη και ξενάγηση στα εργαστήρια των μη επανδρωμένων συστημάτων (Drone) του Ινστιτούτου Κύπρου και στο Ερευνητικό Κέντρο για το Κλίμα και την Ατμόσφαιρα και επιτόπιες συνεντεύξεις με τους κυρίους Χρίστο Κελέσιη και Γιώργο Ζίττη (15/03/22 <https://youtu.be/lnT9znwnWTc> και Διαδικτυακή συνάντηση/συνέντευξη με τον Δρ Γιώργο Ζίττη, ερευνητή στο Κέντρο Αριστείας για την κλιματική αλλαγή και την ατμοσφαιρική έρευνα του Ινστιτούτου Κύπρου. (14/12/21)

Σχολική Εφορεία και το Τμήμα Δασών και κατά τη διάρκεια των θερινών διακοπών για οποιαδήποτε χρήση.⁷

*«Οι Νέοι Δημοσιογράφοι για το περιβάλλον» επί τω έργω:
Podcast με τον Δήμαρχο Αγλαντζιάς*

- Δημιουργία μιας ζώνης περιμετρικά του Σχολείου απαλλαγμένης από παρεδάφια βλάστηση με την καταπολέμηση της βλάστησης αυτής μετά την ανθοφορία ούτως ώστε να επιτραπεί πρώτα στα ετήσια χόρτα να ανθοφορήσουν, να αξιοποιηθούν από τις μέλισσες και πριν μετατραπούν σε πιθανή καύσιμη ύλη, να αποψιλωθούν.⁸

- Κλαδεύσεις σε όλα τα δέντρα ούτως ώστε να υπάρχει μια απόσταση ασφαλείας από το έδαφος μέχρι το ύψος της κόμης των δέντρων η οποία θα αποτρέψει την εξέλιξη μιας πυρκαγιάς εδάφους σε πυρκαγιά κόμης που θα είναι ακόμα πιο επικίνδυνη.⁹
- Αντικατάσταση των γηραιών πεύκων που οι ειδικοί τα χαρακτηρίζουν ως πυρόφιλα δέντρα λόγω της περιεκτικότητάς τους με ρητίνη, η οποία είναι πολύ εύφλεκτη, με άλλα πλατύφυλλα είδη που είναι λιγότερο εύφλεκτα.¹⁰
- Συνεχείς περιπολίες του Τμήματος Δασών για πρόληψη δραστηριοτήτων που μπορεί να προκαλέσουν πυρκαγιά κατά τις μέρες υψηλού κινδύνου.¹¹
- Χρήση πτητικών μέσων. Τα drones μπορούν να χρησιμοποιηθούν για εναέριες προληπτικές περιπολίες τόσο στο πάρκο Αγλαντζιάς όσο και στο πάρκο Αθαλάσσιας μια και η ακτίνα δράσης των drones είναι 10 km. Το κόστος δεν είναι υψηλό καθώς τα μέσα αυτά κατασκευάζονται με φθηνά υλικά σχεδόν εξ ολοκλήρου από τους επιστήμονες του Ινστιτούτου Κύπρου. Το κόστος έχει να κάνει με τον χειριστή του drone. Παρόλα αυτά παραμένει

⁷ Podcast με τον Δήμαρχο Αγλαντζιάς, κ. Αντρέα Κωνσταντίνου (22/11/21) <https://youtu.be/c4fJNS9bdzo> και

Podcast με τον Πρόεδρο της Σχολικής Εφορείας Αγλαντζιάς, κ. Σταύρο Κωνσταντινίδη (03/03/22) <https://youtu.be/VyqJQnvz3hA>

^{8,9,10,11} Συνάντηση/συζήτηση με τον Δήμαρχο Αγλαντζιάς, κ. Ανδρέα Κωνσταντίνου και με τον Αναπληρωτή Περιφερειακό Δασικό Λειτουργό του Τμήματος Δασών και υπεύθυνο του Δασικού Πάρκου Αγλαντζιάς, κ. Λοίζο Κωνσταντίνου (21/11/21) <https://youtu.be/imXqf3WLAhO>

φθηνότερη λύση από την τοποθέτηση μόνιμων καμερών σε συγκεκριμένα σημεία του πάρκου.

- Επίσης το Ινστιτούτο Κύπρου έχει την τεχνογνωσία να προβαίνει σε συχνή εδαφική απεικόνιση του Πάρκου. Πρόκειται στην ουσία για μια ακτινογραφία του εδάφους η οποία θα καταδεικνύει το ποσοστό της υγρασίας του εδάφους, των κορμών και των φύλλων των δέντρων, καθώς και το ποσοστό καύσιμης ύλης που υπάρχει στο πάρκο.¹²

Στο Κέντρο Αριστείας για την Κλιματική Αλλαγή και την Ατμοσφαιρική Έρευνα του Ινστιτούτου Κύπρου

- Η άμεση διάνοιξη εναλλακτικής εισόδου/εξόδου οχημάτων αλλά και πεζών στη νοτιοδυτική πλευρά του Σχολείου είναι υψίστης σημασίας και προτεραιότητας.

Συμπέρασμα

Λόγω της κλιματικής αλλαγής και των ακραίων καιρικών φαινομένων που προκαλεί, η πιθανότητα έκρηξης μιας πυρκαγιάς στο Δασικό Πάρκο Αγλαντζιάς που δεν θα μπορεί να ελεγχθεί είναι μεγάλη.¹³

Προκύπτει λοιπόν άμεση η ανάγκη για συνεργασία όλων των αρμόδιων φορέων (Διεύθυνση Γυμνασίου Αγλαντζιάς, Σχολική Εφορεία Αγλαντζιάς, Τμήμα Δασών, Πυροσβεστική Υπηρεσία) για την υλοποίηση των εισηγήσεών μας για την αποτροπή ενός εφιαλτικού σεναρίου που θα θέσει σε σοβαρό κίνδυνο την ασφάλεια και τη ζωή πεντακοσίων ανθρώπων που διαβιούν καθημερινά στο Γυμνάσιο Αγλαντζιάς.

¹² Διαδικτυακή συνάντηση/συνέντευξη με τον Δρ Χρίστο Κελέση του Ερευνητικού Εργαστηρίου Μη Επανδρωμένων Συστημάτων (drones), το οποίο υπάγεται στο Ερευνητικό Κέντρο για το Κλίμα και την Ατμόσφαιρα (EMME-CARE) του Ινστιτούτου Κύπρου (14/12/21)

και

Επίσκεψη και ξενάγηση στα εργαστήριο των μη επανδρωμένων συστημάτων (Drone) του Ινστιτούτου Κύπρου και στο Ερευνητικό Κέντρο για το Κλίμα και την Ατμόσφαιρα και επιτόπιες συνεντεύξεις με τους κυρίους Χρίστο Κελέση και Γιώργο Ζίττη (15/03/22 <https://youtu.be/lnT9znwnWTc>)

¹³ Podcast με τον Αναπληρωτή Περιφερειακό Δασικό Λειτουργό του Τμήματος Δασών και υπεύθυνο του Δασικού Πάρκου Αγλαντζιάς, κ. Λοΐζο Κωνσταντίνου (24/03/22) <https://youtu.be/WPR3KNSkLko>